

Avfall

Avfallshierarkin

En effektiv och miljöanpassad avfallshantering är en del av samhällets infrastruktur. Det primära målet för stadens avfallshantering är att minska den totala mängden avfall. En successivt förbättrad och mer resursbevarande hantering av produkter och avfall är en nödvändig förutsättning för att stadens miljömål, om en miljöeffektiv avfallshantering, ska uppnås. Detta är särskilt viktigt när det gäller farligt avfall.

En miljöeffektiv avfallshantering innebär att avfallet hanteras i enlighet med EU:s avfallshierarki. Det innebär följande prioriteringsordning.

- 1) Avfallsminimering
- 2) Återanvändning
- 3) Materialåtervinning
- 4) Energiutvinning
- 5) Deponering

Det är inte alltid optimalt att följa hierarkin, varken samhällsekonomiskt eller miljömässigt. När alla faktorer vägs in måste målet vara bästa möjliga miljö- och samhällsnytta. Ibland kan till exempel förbränning med energiutvinning vara ett lika bra alternativ som materialåtervinning.

Ansvar

Staden ansvarar, genom det kommunala renhållningsansvaret, för avfall från hushåll och jämförligt avfall från verksamheter.

För vissa produkter, till exempel förpackningar, ansvarar producenterna för insamling och omhändertagande. Detta gäller till exempel för förpackningar av glas, metall, papper och plast samt tidningspapper, elavfall och batterier.

För verksamhetsavfall och farligt avfall ansvarar verksamhetsutövarna själva, de måste själva handla upp borttransporten.

Riktlinjer för dem som planerar, bygger och förvaltar utrymmen för insamling av avfall från hushåll samt jämförligt avfall från verksamheter har tagits fram i samarbete mellan stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, miljöförvaltningen, trafikkontoret och trafikkontorets avdelning för avfall (nuvarande Stockholm Vatten och Avfall). (Projektera och bygg för god avfallshantering).

Avfallsplanen för 2017-2020 redovisar vilka mål och åtgärder som kommunen långsiktigt planerar för att avfallets mängd och farlighet ska

minska och innehåller information om allt avfall som uppkommer inom kommunen. Avfallsplanen innehåller följande fyra huvudmål:

- Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt.
- Avfall som kan vara skadligt för människa eller miljö ska förebyggas eller hanteras säkert.
- Avfallshanteringen ska anpassas till människan
- Avfallshantering ska vara en självklar del i stadens fysiska planering.

I Stockholms miljöprogram 2016-2019 redovisas ett antal delmål och indikatorer under mål 4 resurseffektiva kretslopp

4.1 Stadens verksamheter ska förebygga uppkomsten av avfall

- Mängden hushållsavfall per person

4.2 Avfall som uppkommer ska tas om hand resurseffektivt

- Andel matavfall till biologisk behandling av förväntad uppkommen mängd

4.3 Farligt avfall ska inte förekomma i hushållssoporna

- Andel farligt avfall i hushållsavfall

Styrande faktorer för långsiktigt hållbara lösningar för fastigheters avfallshantering är:

- tillgänglighet för boende
- möjlighet att sortera i olika avfallsfraktioner
- åtkomst för fordon och hämtpersonal
- arbetsmiljö

Systemen får inte medföra olägenheter i något avseende. Olägenheter i form av lukt och buller ska minimeras. Utrymmen ska vara skadedjurssäkra. För buller utomhus tillämpas riktvärden enligt Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller, och för buller inomhus Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13). Vid planering av bostäder nära återvinningsstationer bör risken för exempelvis störande buller särskilt beaktas.

Från den 1 januari 2002 gäller deponiförbud för utsorterat brännbart avfall och från den 1 januari 2005 gäller deponiförbud för organiskt avfall.

Placering och anordningar

För att begränsa risken för olyckor när avfall lämnas och hämtas är det viktigt att tänka på placeringen av utrymmen och anordningar för avfall. Det är till exempel olämpligt att placera avfallsutrymmen och lekplatser nära eftersom avfallstransporter ofta sker med tunga fordon. Hur avfallstransporterna lämpligen bör ske inom ett bostadsområde bör beaktas redan i detaljplanen. Avfallsutrymmen bör placeras så att gångvägar inte behöver användas eller korsas och så att renhållningsfordon inte behöver backa för att kunna hämta avfall.

Hushållsavfall

Målsättningen är att allt avfall från boende och verksamma i staden ska minska och att det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt. För att detta ska bli möjligt är det viktigt att hushållen ges möjlighet att så enkelt som möjligt sortera avfallet samt att hushållen får den information som behövs för att hantera avfallet så miljöeffektivt som möjligt.

Bedömningsgrunder för hushållsavfall

Planrelaterade

Boverkets byggregler:

- I eller i anslutning till en byggnad ska finnas utrymmen eller anordningar för hantering av avfall som kan nyttjas av alla brukare av byggnaden. (BBR 3:422)
- Avfallsutrymme ska utformas och dimensioneras så att de möjliggör återvinning av avfallet, inklusive matavfall. Grovavfall ska kunna tas omhand separat (BBR 3:422).
- Driftutrymme ska placeras och utformas så att risken för olyckor begränsas vid tillträde och transporter. Tillträdesvägarna ska utformas så att det finns tillräcklig plats för transport av stora och tunga installationsdelar. (BBR 3:421)
- Utrymmen eller anordningar för hantering av avfall ska anpassas till hämtningsintervallen och avfallsmängderna, sorten och sammansättningen av avfall, behovet av rengöring, behovet av att de ska kunna användas så att risken för olycksfall begränsas och lokala regler för avfallshantering om hur avfall sorteras, förvaras och hämtas. (BBR 3:422)

Avfall från verksamheter

Målsättningen är att verksamheterna minskar det farliga avfallets mängd och farlighet samt mängden avfall som deponeras. En annan målsättning är att alla verksamheter följer EU:s avfallshierarki. Deponera endast sådant avfall som inte kan eller bör återanvändas, återvinnas, eller lämnas till energiutvinning. En grundläggande förutsättning är att alla verksamheter ska ha tillgång till den teknik och information som krävs för att sortera avfallet. Hänsyn ska tas till att sektorerna handel och kontor har ett markant inslag av kartongavfall, livsmedelsbutiker även av organiskt avfall.

För att erhålla en miljöeffektiv avfallshantering bör samverkan ske mellan verksamheter och mellan stadens berörda förvaltningar och avfallsentreprenörer.

Utöver bedömningsgrunderna för hushållsavfall gäller även dessa bedömningsgrunder för avfall från verksamheter

Planrelaterade

För att uppnå mål enligt renhållningsordning och krav enligt lagstiftning bör följande utrymmen tillgodoses vid utformning av verksamhetslokaler:

- Utrymme för avfall som inryms i producentansvaret (förpackningar, tidningar och elavfall) samt utsorterat matavfall.
- Utrymme i förekommande fall för farligt avfall.
- Utrymme för skrymmande avfall i minst en brännbar och en icke brännbar fraktion.
- Utrymmena måste vara lättillgängliga för lämning samt praktiska och godtagbara ur arbetsmiljösynpunkt.
- För större mängder matavfall, t.ex. avfall från livsmedelslokaler, bör det finnas kylt avfallsutrymme, om det ur hygienisk synpunkt inte kan ordnas på annat sätt.

Användbara underlag

- Avfallsförordningen (2011:927) <http://www.notisum.se>
- Kommunal författningssamling för Stockholm (2015:04), Renhållningsordning för Stockholms kommun.
- Stockholms miljöprogram 2016-2019.
- Miljöbalken (1998:808), 15 kap.
- Nationella miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö
- BBR, Boverkets byggregler <http://www.boverket.se>
- Lathund för planering av god avfallshantering. ”Projektera och bygg för god avfallshantering” – Stockholms stads riktlinjer. www.stockholm.se
- Avfallsplan för Stockholm 2017-2020